

3937294 ENAT/M : สาขาวิชาเอก : เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร ;

วท.ม. (เทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการพัฒนาทรัพยากร)

คำสำคัญ : ศักยภาพ / อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน / การวางแผน

ตราวุธ วลัยพรฤกษ์ : ศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชน จังหวัดอุดรธานี (A POTENTIAL OF THE VILLAGE HEALTH VOLUNTEERS (VHVs) IN THE COMMUNITY HEALTH PLANNING IN UDON THANI PROVINCE.) คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ : ปิยะกาญจน์ เทียธิทรัพย์, วท.ม., ประกายรัตน์ สุขมาลชาติ, วท.ม., 207 หน้า. ISBN 974-664-163-8

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาศักยภาพและปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชน จังหวัดอุดรธานี รูปแบบการศึกษาเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ลักษณะการศึกษาแบบตัดขวาง ประชากรเป้าหมาย คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ที่ปฏิบัติงานในศูนย์สาธารณสุขมูลฐาน ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 385 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามในช่วงเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2542 ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษามีศักยภาพในการวางแผนงานพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชนอยู่ในระดับสูง โดยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.) ในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชนมากที่สุด คือ แรงจูงใจในการวางแผนงานสาธารณสุข รองลงมาคือ การรับรู้บทบาทในการวางแผนงานสาธารณสุข อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 0.001 0.01 0.05 และ 0.05 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านเพศ สถานภาพสมรส รายได้ ระยะเวลาการเป็นอาสาสมัครสาธารณสุข ประสบการณ์ในการวางแผนงานสาธารณสุข และการได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ไม่มีผลต่อศักยภาพของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการวางแผนพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ ควรจัดอบรมความรู้เกี่ยวกับการวางแผนสาธารณสุขระดับชุมชน ประกอบการฝึกปฏิบัติโดยใช้สภาพปัญหาสาธารณสุขที่มีอยู่จริงภายในหมู่บ้านของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)เอง เพื่อที่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจะได้เรียนรู้ขั้นตอนการวางแผนงานสาธารณสุข และหากเกิดมีปัญหาในระหว่างฝึกอบรมก็จะได้รับคำแนะนำและแนวทางแก้ปัญหาในระหว่างการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง นอกจากนี้ภาครัฐควรส่งเสริมให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน(อสม.)จัดทำแผนงานสาธารณสุขเสนอต่อคณะกรรมการองค์การบริหารส่วนตำบลโดยผ่านผู้นำชุมชน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเหนี่ยวนำให้ผู้นำชุมชนและประชาชนได้เล็งเห็นสภาพปัญหาสาธารณสุขและเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาและแก้ไขปัญหาสาธารณสุขระดับชุมชนในหมู่บ้านของตนเองมากขึ้น โดยมีองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.) เป็นผู้สนับสนุนและติดตามประเมินผลการดำเนินงานนอกเหนือจากหน่วยงานของภาครัฐ